

صبح ایران

در گفت‌وگوی «جام جم» با استادان رسانه، دکتر اردشیر زابلی‌زاده و دکتر عباس اسدی عنوان شد

رسانه‌ها آرایش جنگی بگیرند

نوحه‌هایی از دل دریا

رویداد ملی «بوشهر، حسینیه مقاومت» با حضور شاعران آیینی و مداحان پهنه جنوب کشور برگزار می‌شود

۱۱ | <

وحشت هالیوود از سینمای شرق آسیا

تماشاگران کشورهایی مانند کره و چین، آغاز سال نو را با استقبال از محصولات سینمایی بومی جشن گرفتند

۱۰ | <

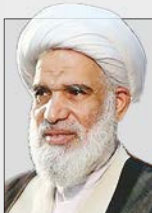
آماده‌باش رسانه ملی برای جشنواره فجر

معاون سیمای رسانه ملی جشنواره فیلم فجر را پربسامدترین رویداد فرهنگی می‌داند

۷ | <

اعتکاف؛ جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی

آیت‌الله عباس کلمی
عضو هیأت‌رئیسه
مجلس خبرگان رهبری

اعتکاف به معنای حضور در خانه خدا با نیت نزدیکی به او، شامل روزه‌داری به مدت سه روز، انقطاع از دنیا و تمرکز بر عبادت و بندگی است. اما مفهوم اعتکاف در اسلام با دیگر ادیان ونحله‌ها متفاوت است. در اسلام، این عمل به عنوان یک امر «عبادی - اجتماعی» شناخته می‌شود و باید در مساجد، به‌ویژه در مسجد جامع، انجام گیرد.

چنانچه نگاهی به بنیان‌ها و ریشه‌های اعتکاف بیندازیم، این ریشه‌ها به خودسازی برپایه بندگی خدا همچنین ایجاد بسترهای مناسب برای جامعه‌پردازی تکیه دارد.

از رهگذر خودسازی و جامعه‌پردازی برپایه بندگی خداوند است که برای تمدن‌سازی، زمینه و بستر بایسته فراهم می‌شود، زیرا تمدن اسلامی، مبتنی بر توحید، عدالت و کرامت انسان است. همچنین اعتماد مطلق به خداوند متعال و ارتباط با او، ریشه و بنیان این توحید، عدالت و کرامت انسان به شمار می‌آید.

در همین راستا بندگی خدا، پلکان پیشرفت، رشد و شکوفایی مادی و معنوی است. البته بندگی خدا مبتنی به معرفت و شناخت خدا و آگاهی و علم است همچنین مبتنی بر محبت خدا، دعا و نیایش خالص با خدا و ارتباط با اوست.

انسان، گل سرسبد هستی است و برای این‌که به این قله معنویت دست پیدا کند، باید با انسان‌های کامل و بندگان خالص خدا پیوسته و مرتبط شود.

ما معتقدیم که بندگان خالص خداوند و انسان‌های کامل همانا محمد(ص) و آل محمد(ع) هستند. لذا ما از رهگذر محبت، معرفت و توسل به امام زمان(عج)، امیرمومنان و اهل بیت(ع) تلاش می‌کنیم که بندگی و توحید و معنویت خود را بیشتر کنیم.

همچنین می‌کوشیم جامعه را با یک آهنگ یا رویکرد دسته‌جمعی بر مدار بندگی خدا، بر پایه ایمان و عمل صالح بتوانیم پیش ببریم. جامعه‌ای که برخوردار از ایمان و عمل صالح است همه آسیب‌ها و مشکلات پایه‌ای و بنیادینش حل می‌شود. جامعه‌ای می‌شود که دارای همبستگی است و سرشار از تلاش، کوشش و سازندگی، می‌تواند نقاط ضعفش را به نقاط قوت و تهدیدها را به فرصت تبدیل کند. جامعه مومن که بر پایه ایمان به خدا و تولید عمل صالح در رأس امور اوست، تبدیل به جامعه‌ای مقاوم و خستگی‌ناپذیر می‌شود که بردبارانه در همه مراحل می‌تواند از تمام موانع با پیروزی و سربلندی عبور کند.

اعتکاف در این میان چونان بنیان و پایه‌ای است که درون امت اسلامی، زمینه «شبکه‌سازی» را فراهم می‌آورد. این شبکه‌سازی، هم‌راستا با استحکام و استواری شخصیت درونی هر مسلمان متعهد به گونه‌ای عمل کرده و تأثیر می‌گذارد که هر مسلمان متعهد بتواند عنصر مفیدی در جامعه باشد.

اعتکاف بارنگ وبوی مقاومت

مراسم اعتکاف امسال با حضور پر شور نوجوانان، جوانان و خانواده‌ها در حال برگزاری است

و فرزندانت قرار دادیم. هرکس این سه‌روز در هر ماه را روزه بگیرد، مانند این است که تمام عمرش را روزه گرفته است. بنابراین ایام البیض به ۱۳ و ۱۴ و ۱۵ هر ماه گویند و روزه‌گرفتن در این سه روز فضیلت دارد. فضیلت روزه این سه روز در ماه رجب بیشتر است.

مراسمی که محدود به یک دین نیست

یکی از نکات جالب درباره مراسم اعتکاف این نکته است که این مناسک محدود به اسلام یا ادیان توحیدی نمی‌شود و در قرآن نیز اشارتی به مراسمی در میان بت‌پرستان که شباهت به این مراسم داشته، شده است. از جمله این اشارات در آیه ۵۲ سوره انبیا حضرت ابراهیم(ع)، آزر و قومش را به سبب عبادت بت‌ها و ملازمت با آنها نکوهش کرده است: «اذ قال لایله و قومیه ما هذہ التَّمائیل الّتی اُنْتُم لَہَا عَکُفُونَ». در معنای «عاکفون» گفته‌اند که بت‌پرستان در بتکده‌ها ملازم بت‌ها بودند و آنها را عبادت می‌کردند. یا در آیه ۱۳۸ سوره اعراف آمده است که بنی اسرائیل پس از عبور از دریا با بت‌پرستانی مواجه شدند که سر بر آستان بتان خود داشتند: «وَجَوَزا بَنی اِسرَیْلَ الْبَحْرَ فَاتَوَا عَلٰی قَوْمٍ یَّعْکُفُونَ عَلٰی اَصْنَامٍ لَّهُمْ...» همچنین در آیه ۹۱ سوره طه داستان بنی اسرائیل آمده است که پس از رفتن موسی (ع) به کوه طور، در اطراف گوساله سامری

استقبال پرشور جوانان

هر ساله در ایران مراسم اعتکاف همزمان با ولادت امیرالمومنین علی(ع) آغاز می‌شود و مساجدی نظیر مسجد مقدس جمکران، وبقاع متبرکه به‌خصوص حرم مطهر رضوی میزبان معتکفین هستند. حجت‌الاسلام ابوالحسن احمدی شاهرختی، معاون فرهنگی مسجد مقدس جمکران با اشاره به این‌که مراسم معنوی

اعتکاف از جمله مناسکی است که هر ساله تعداد بسیاری از مومنان آن را به‌جا می‌آورند و مساجد سراسر کشور از معتکفین میزبانی می‌کنند؛ اما اعتکاف چیست، به چه معناست و تاریخچه آن به کجا بر می‌گردد؟ اینها سؤالاتی است که شاید ساده از کنار آن عبور کنیم، در صورتی که دانستن آن می‌تواند به شناخت ما نسبت به این مناسک کمک بسیاری کند و ما را از شخصی که صرفا به تقلید از دیگران کاری انجام می‌دهد به شخصی با آگاهی کامل تبدیل کند. مخصوصا امروز که آخرین روز این مراسم معنوی است و بهترین فرصت است تا از خود پرسیم چرا این سه روز را از جامعه و زندگی معمول خود دوری جستیم.

امیرحسین حیدری
گروه فرهنگ و هنر

اعتکاف در گستره زبان

اعتکاف در معنای لغوی به معنای محبوس کردن و روی آوردن به چیزی است و ابوالقاسم حسین بن محمدبن مفضل، معروف به راغب اصفهانی، لغت‌شناس و از ادیبان و حکیمان اهل اصفهان اعتکاف را به معنای روی آوردن و ملازمت با چیزی، همراه با تعظیم (بزرگداشت) آن دانسته است. این واژه در اصطلاح امروزه اما به توقف سه روزه در مسجد به قصد قربت و با شرایط مخصوص اطلاق می‌شود. همچنین ایام اعتکاف را «ایام البیض» نیز می‌نامند که به پیشینه آن اشاره دارد. درباره تاریخچه این مراسم اما باید به علم‌الاولیاء رجوع کرد چراکه پیشینه آن برطبق حدیثی از پیامبر اکرم(ع) به هبوط حضرت آدم(ع) به زمین بر می‌گردد.

پیامبر(ص) فرموده‌اند: هنگامی که حضرت آدم(ع) به زمین هبوط کرد، او گریست و جبرئیل آدم را به زمین آورد، درحالی‌که سیاه شده بود. ندایی از آسمان شنید که روزه بگیر. آدم در آن روز که سیزدهم ماه بود، روزه گرفت و بدن او سفید شد. به این جهت، این سه‌روز از هر ماه را ایام البیض یا روزهای سفید می‌نامند. سپس منادی ندا داد: ای آدم! این سه روز را برای تو

اعتکاف همچون سال‌های گذشته در فضای قدسی آستان مقدس مسجد جمکران در حال برگزاری است، اظهار کرد: حضور معتکفین به ویژه جوانان و نوجوانان نسبت به سال گذشته رشد چشمگیری داشته و بیش از ۳۶۰۰ معتکف آقا و خانم در این مکان مقدس مشغول انجام اعمال اعتکاف هستند. همچنین آمار ثبت‌نام معتکفین نشان می‌دهد نسبت به سال گذشته رشد خوبی داشته، به خصوص آنچه در استان‌ها و شهرستان‌ها مشهود است، اقبال مضاعف و فراوان نوجوانان و جوانان به اعتکاف است که در برخی مساجد تعداد متقاضیان حضور در اعتکاف آن قدر زیاد بود که مسئولان امکان ثبت‌نام از این افراد را خارج از ظرفیت نداشتند.

شعار امسال اعتکاف

هرساله با توجه به مناسبت و حال‌وهوای هرسال، شعاری سراسری برای مراسم اعتکاف انتخاب می‌شود که شعار امسال «اعتکاف، معنویت و مقاومت» بوده است. برنامه‌های هرسال در مساجد محل برگزاری اعتکاف با همین رویکرد برگزار می‌شود.

برآورده‌های ارائه‌شده نشان می‌دهد امسال با رشد قابل توجهی، این مراسم در ۸۰۰۰ مسجد کشور برگزار می‌شود و در بیشتر مساجد، عموم مردم از گروه‌های مختلف سنی حضور دارند ولی برخی از مساجد نیز به گروه‌های سنی خاص مانند دانشجویان و دانش آموزان اختصاص پیدا کرده است. براساس آمار اعلام شده از سوی ستاد مرکزی اعتکاف، ۱۴۰ مسجد اختصاص به اعتکاف دانشجویی دارد و برخی از مساجد دیگر اختصاص به اعتکاف مادر و کودک دارد.

برخی از مساجد در استان‌ها مهابیای اعتکاف نخبگانی شده است. یعنی گروه‌های نخبگانی شناسایی و دعوت شدند. هر کدام با تجربه و متخصصان امر تربیتی و فرهنگی روش و شیوه‌نامه خاصی بنا بر اهمیتی که تعریف شده به کنش‌گران و فعالان اعتکاف ارائه می‌دهد. البته امسال مساله اعتکاف نوجوان به صورت خاص مورد توجه قرار گرفته و ستاد برگزاری با همکاری وزارت آموزش و پرورش، زمینه را برای حضور دانش‌آموزان فراهم کرده‌اند به صورتی که با موافقت شخص وزیر آموزش و پرورش مقرر شد در طول این سه روز امتحانات برگزار نشود و مدیران مدارس دانش‌آموزان را تشویق کنند و خود مدیران مدارس دغدغه خاصی برای حضور دانش‌آموزان در مسجد را ندارند.